
geschiedenis laten optekenen. Het gaat om al met al enkele honderden publicaties in de afgelopen halve eeuw. Daarnaast besteedt met name de stichting Echo sinds midden jaren negentig aandacht aan de geschiedenis van religieuze congregaties. Een deel van deze publicaties is thematisch van opzet (bijvoorbeeld *Bezielde zorg* uit 2008), andere beschrijven in opdracht de geschiedenis van congregaties.³

Ten slotte geven verenigingen van medisch-specialisten bij gelegenheden boeken over de eigen geschiedenis uit. Vaak ligt het zwaartepunt van deze publicaties binnen academische wereld, waardoor ontwikkelingen in algemene ziekenhuizen, met inbegrip van de katholieke, een marginale rol spelen. Niettemin ontbreekt nog het aspect van integratie in al deze invalshoeken binnen het katholieke ziekenhuiswezen in Nederland.

De al in 2006 verrichte voorstudie, waarop deze bijdrage is gebaseerd (zie hierna), wilde een aanzet geven voor een integrale geschiedschrijving van het katholieke ziekenhuiswezen in Nederland. Door omstandigheden is het er toen noch van gekomen de voorstudie te publiceren, noch om de beoogde geschiedschrijving van het katholieke ziekenhuiswezen uit te voeren. Inmiddels zijn we tien jaar verder, tien jaar waarin de positieve bijdrage die actieve congregaties aan de Nederlandse maatschappij hebben geleverd, overschaduwd is door de affaires rond het seksueel misbruik in de katholieke kerk. Nu is het wellicht tijd om de draad die in 2006 is blijven liggen, alsnog op te pakken. Dit artikel is een eerste stap. Het is een actualisering van de voorstudie uit 2006.

De voorstudie

In 2005 besloot het Nuyensfonds /Rogierfonds na te gaan welke aspecten van de geschiedenis van het Nederlands katholicisme in de negentiende en twintigste eeuw een extra impuls konden gebruiken. Met name werd het acht schenken aan 'de maatschappelijke betekenis van religieuze orden en congregaties' genoemd, omdat die 'sterk onderbelicht was gebleven.' Het ziekenhuiswezen was een terrein dat meer licht kon gebruiken.

Daarom pleitte Hans de Valk (destijds verbonden aan het Instituut voor Nederlandse Geschiedenis) voor een overkoepelende studie, die niet alleen een algemeen beeld zou moeten schetsen van de historische ontwikkeling van de katholieke ziekenhuiszorg, maar ook ingaan op 'de confessionele achtergrond van de instellingen'. Niet alleen moest er aandacht worden geschonken aan 'de institutionele op- en uitbouw' van het katholieke ziekenhuiswezen, maar ook aan 'de intenties, werkwijze en arbeidsbeleving van religieuze gemeenschappen als stichters van en werkers in de instellingen in de ziekenzorg'.

³ *Bezielde zorg*.